

Raportti KPY:n edustajiston kokoukseen 2016 koskien Svenska Kommunalarbetareförbundetin toimintaa vuoden 2014 kesäkuusta vuoden 2016 toukokuuhun.

Jäsenkehitys

Tavoite on ollut viime vuosina selkeä – saada joka vuosi lisää uusia jäseniä. Tämä on merkinnyt selkeää suunnanmuutosta. Kommunalin jäsenmäärä kasvoi sekä 2014 että 2015.

Vuonna 2015 Kommunal sai runsaat 7 500 uutta jäsentä, mikä on melkein kaksinkertainen määrä vuoteen 2014 verrattuna. Lisäksi teimme jäsenhankintaennätyksen. Jäsenmäärämme kasvu oli voimakkainta sitten 1990-luvun alun jälkeen. Vuonna 2015 yli 50 000 henkilöä liittyi Kommunalin jäseneksi. Tämä merkitsee sitä, että Kommunal on kasvanut viidessä vuodessa yli 17 000 jäsenellä.

Menestyksen takana on luottamushenkilöiden ja työntekijöiden tekemä kova ja uuttera työ. Jäsenmäärän kasvun taustalla ovat paikalliset ja keskitetyt panostukset, perinteinen ammattiyhdistystyö, uudet työtavat ja -menetelmät sekä lisääntynyt läsnäolo työpaikoilla ja sosiaalisessa mediassa. Värväämme edelleenkin eniten uusia jäseniä työpaikoilla, eri ammattiryhmille suunnattujen paikallisten aktiviteettien kautta. Jäsenvärväys perustuu henkilökohtaisiin tapaamisiin ja työpaikoilla tehtävään työhön. Monien keskitettyjen panostusten tarkoituksena on helpottaa henkilökohtaisia tapaamisia sekä tuoda alaa ja ammattia koskevat kysymykset lähelle jäseniä.

Tammikuussa Kommunalia kohtasi suuri kriisi, josta kerromme lisää raportissa tuonnempana. Kriisin ollessa pahimmillaan menetimme lyhyessä ajassa melkein 10 000 jäsentä. Nykyisten ja potentiaalisten jäsenten luottamuksen takaisin voittaminen on suuri haaste. Jokainen jäsen on tärkeä, ja jokainen päättynyt jäsenyys on suuri menetys.

Monet irtisanoutuneet jäsenet tulivat takaisin heille keväällä suunnatun kampanjan tuloksena. Siitä huolimatta olemme menettäneet suuren osan suotuisan jäsenkehityksen tuloksena saamistamme jäsenistä.

Työehtosopimusneuvottelut vuosina 2014, 2015 ja 2016

Vuonna 2014 neuvoteltiin uusiksi vain muutamia työehtosopimuksia. Koulu-/koulutussektorin, kansanopistojen sekä yksityisten hoito- ja hoivayritysten työntekijät saivat uudet palkat ja heidän epämukavan työajan korvauksiaan korotettiin.

Kommunal neuvotteli uuden työehtosopimuksen myös marjanpoimintalalle. Sopimuksessa määrätään mm. se, työnantaja maksaa marjanpoimijoiden suoja- ja työvaatteet, työvälineet ja Ruotsin sisällä tapahtuvien työmatkojen polttoainekulut. Yritysten on myös annettava poimijoille taloudelliset palkkatakuut. Sopimus edellyttää lisäresursseja asianomaisissa yrityksissä tehtäviä tarkastuskäyntejä varten. Kommunal teki sopimuksen kaikkien työnantajien kanssa, joiden kotipaikka on EU/ESS-alueen ulkopuolella.

Eniten työtä tämän kauden aikana on kuitenkin aiheuttanut vuoden 2016 työehtosopimusneuvottelujen valmistelu. Vuoden 2015 alussa Kommunal järjesti etupäässä luottamushenkilöille suunnatun palkkapoliittisen koulutuksen. Lisäksi aloitettiin uuden tasa-arvopoliittisen ohjelman laatimiseen tähtäävä työ. Ohjelma on nyt valmis ja siitä voidaan tehdä päätös Kommunalin touko- ja kesäkuun vaihteessa järjestettävässä kongressissa.

Työehtosopimusneuvottelut sovitettiin aikaisempaa työpaikkalähtöisemmiksi. Jäseniä kannustettiin vahvasti tekemään sopimusehdotuksia jäsenkokouksissa.

Lisäksi jäsenet saivat mahdollisuuden jättää sopimusehdotuksia suoraan Kommunalin verkkosivustolla. Panostusten seurauksena saatiin 9 922 yksittäistä sopimusehdotusta, joita tuki yhteensä 55 991 jäsentä.

Huhtikuun lopussa Kommunal solmi sopimuksen maamme suurimman työnantajan eli Sveriges Kommuner och Landstingin (SKL) kanssa. Asia on mainittu ”historiallisena voittona tasa-arvoisempien palkkojen puolesta.”

Palkat nousivat 520 kruunulla ja alihoitajat saivat erillisen 1 020 kruunun lisäyksen vuodelle 2016.

Sopimuksessa mainitaan myös selkeänä tavoitteena kokoaikaisen työajan käyttöönotto normina. Kaikilla työnantajilla tulee vuoteen 2017 mennessä olla yhteistyössä Kommunalin kanssa laadittu suunnitelma siitä, miten kokoaikaista työpäivää tekevien työntekijöiden määrä saadaan kasvamaan.

Tämä sopimus muodostaa hyvän perustan, jonka pohjalta voidaan varmistaa hyvinvointipalvelujen korkea laatu tulevaisuudessa. Tulevina vuosina tarvitaan paljon uusia jäseniä. Kokopäivätyö normina on ratkaisevan tärkeää sille, että naisten saama palkka ja eläke riittää varmistamaan heidän toimeentulonsa.

Nykyaikainen tuki- ja palveluorganisaatio

Kommunalin tavoitteena on olla ammattimainen, toimintakykyinen ja läsnäoleva ammattijärjestö, joka tarjoaa jäsenilleen hyvää palvelua. Tapaamme jäseniämme jaostoissa ja työpaikoilla, ja lisäksi olemme kehittäneet entistä selkeämpiä ammattimaisia toimintoja jäsentemme

tukemiseksi erilaisissa kysymyksissä.

Esimerkiksi Kommunal Direkt -neuvontapalvelu on vakinaistettu. Se tarjoaa jäsenille ammattiyhdistysasioihin liittyvää neuvontaa ja vastaa puheluihin ja sähköpostiviesteihin ympäri vuoden. Lisäksi vastaamme myös Facebookin ja Twitterin kautta saamiimme ammattiyhdistysasioita koskeviin kysymyksiin.

Useimmat kysymykset koskevat lakiasioita ja sopimuksia, jäsenmaksuja, palkkoja ja muita korvauksia sekä työttömyyskassaa.

Olemme myös kehittäneet selkeämmän rakenteen jäsenten auttamiseksi toimialakohtaisesti. Liiton toimiston organisaatiota on uudistettu vastaamaan paremmin jäsenten toimialakohtaisia tarpeita.

Yksi esimerkki tästä ovat kotitalouspalvelun työntekijät, jotka työskentelevät usein yksin yksityishenkilöiden kodeissa. Kommunalin on sen vuoksi vaikea saavuttaa heitä tavallisen työpaikkalähtöisen toiminnan kautta.

Sen sijaan olemme kehittäneet muita kanavia tällä alalla toimivia työntekijöitä varten. Olemme mm. ottaneet yhteyttä työnantajiin saadaksemme mahdollisuuden tavata työntekijöitä kokouksissa tai lähettää heille viestejä palkkatositteessa.

Vaalikampanja 2014

Vaalikampanja oli Kommunalille keskeinen kysymys vuonna 2014. Halusimme saada mahdollisimman monet jäsenet äänestämään EU-parlamentti-, valtiopäivä-, maakäräjä- ja kunnallisvaaleissa – ja me myös onnistuimme siinä. 92 prosenttia jäsenistämme osallistui valtiopäivävaaleihin, kun yleinen äänestysprosentti oli 86. Ajoimme omaa kampanjaamme ”Välj välfärden” (Valitse hyvinvointi), jonka lähtökohtana oli jäsenten oma arki.

Valtiopäivävaaleissa Kommunalilla oli kuusi selkeää vaatimusta: Parempi miehitys työpaikoilla, oikeus kokoaikaisuuteen, lisää työpaikkoja nuorille, työttömyyskassan katon nostaminen, lastenhoito epämukavana työaikana ja kolmijakoinen vanhempainvakuutus.

Saimme lupauksen vanhustenhoidon henkilöstön lisäämisestä, koko maata koskevasta kokoaikaisuudesta säätelevästä työehtosopimuksesta ja määräaikaisten työsuhteiden hyväksikäyttömahdollisuuksien heikentämisestä. Heti vaalien jälkeen aloimme painostaa poliitikkoja lunastamaan lupauksensa, ja olemme jatkaneet tätä myös Sosiaalidemokraattien voitettua vaalit syyskuussa 2014. Kokoaikaisuuden normin eteen työskenteleminen on ollut tärkeää pyrkimyksissämme saada poliitikot toteuttamaan lupaamansa asiat.

Poliittinen taivuttelutyö jatkui Sosiaalidemokraattien vuoden 2015 kongressin edellä. Kommunal onnistui työssään hyvin. Kommunalin osastoissa ja jaostoissa tehty hyvä ammatillis-poliittinen työ sai aikaan sen, että veimme S-kongressiin aloitteita useista työntekijäkunnista. Monet Kommunalin asettamista vaatimuksista olivat mukana Sosiaalidemokraattien kongressissa tehdyissä päätöksissä. Kongressi oli Kommunalin kanssa aivan samaa mieltä siitä, että kokoaikaisen toistaiseksi voimassa olevan työsopimuksen tulee olla normi koko työmarkkinoilla, ja että yleinen määräaikaisuuden ongelma tulee ratkaista siten, että määräaikaisuuteen tulee olla objektiiviset syyt.

Mielipiteenmuodostus

Kommunal on tehostanut taivuttelutyötään vuosina 2014 ja 2015 monillakin eri tahoilla. Tärkeä kysymys koko kauden aikana on ollut naisvaltaisten ammattien arvostuksen torjuminen Ruotsin työmarkkinoilla.

Työtä on tehty monin eri tavoin, mm. kampanjalla ”Be a man”. Kansainvälisenä naistenpäivänä 8.3.2014 Kommunal kiinnitti asiaan huomiota julkistamalla videon, jossa Kommunalin puheenjohtaja Annelie Nordström muutettiin mieheksi. Video levisi yli 140 maahan vain viidessä päivässä, ja eniten huomiota se sai juuri kansainvälisenä naistenpäivänä.

Kannanotto julkaistiin muutamissa maailman johtavissa uutismedioissa ja verkossa levinnyt kampanja saavutti yli 200 miljoonaa katsojaa. Mainosalan järjestö Sveriges Annonsörer palkitsi kampanjan tehokkaasta mainonnasta 50-wattare-maininnallaan.

Osana strategista valmistelutyötä sitä SKL:n kanssa solmittavaa sopimusta varten, josta Kommunal sopi työnantajapuolen kanssa huhtikuussa 2016, olemme myös monin eri tavoin tuoneet esille alihoitajien merkitystä hyvinvoinnille. Yksi esimerkki on raportti ”*Framtidens sjukvård kräver patientnära proffs*” (Tulevaisuuden sairaanhoito vaatii potilaslähtöisiä ammattilaisia), jossa toimme esille terveyden- ja sairaanhoidon hoitotarpeen ja suuret rekrytointitarpeet.

Alihoitajien esilletuontia jatkettiin Almedalenissa 2015. Kampanjassa ”Klara passet” (Selviä työvuorosta) olimme kutistaneet alihoitajan 8 tunnin työvuoron 16 minuuttiin. Kävijä sai mahdollisuuden itse testata, miten raskasta alihoitajan työ on.

Olemme myös tehneet aktiivisesti työtä sen eteen, ettei julkisen liikenteen hankintaneuvottelujen tarvitse aiheuttaa liikennekaaosta. Hankintaneuvotteluihin liittyvät kysymykset ovat keskeisiä johtamismallia ajatellen. Julkisten hankintojen osuus on kasvanut ja Kommunal on ollut aktiivinen sekä valinnanvapautta koskevan lain (Lagen om valfrihet, LOV) että uusien hankintaneuvotteludirektiivien suhteen.

Kommunalin raportti kilpailutetusta linja-autoliikenteestä ”*Men vem kör egentligen?*” (Mutta kuka oikeastaan ajaa?) herätti suurta kiinnostusta.

Olemme tällä kaudella vieneet eteenpäin myös Kommunalin jäsenille hyvin tärkeää kysymystä ilmaisista työvaatteista. Helmikuussa 2015 vahvistettiin tuomio oikeudenkäynnissä, jota Kommunal oli käynyt työvaatteista Malmön kaupungin kotipalvelussa.

Tartuntavaaran vuoksi todettiin, että erillisten työvaatteiden käyttö on aiheellista ja ettei näitä vaatteita saa käyttää työn ulkopuolella. Tuomiossa todettiin, että Malmön kaupungilla on työnantajana vastuu työvaatteiden hankkimisesta. Tämä on hieno voitto taistelussa työvaatteiden puolesta.

Myöhemmin samana vuonna saatiin toinen työvaatteisiin liittyvä ammatillinen voitto, kun Ruotsin sosiaalhallitus päätti, että työvaatteiden käyttö on pakollista kaikessa vanhustenhuollon hoitotyössä 1. tammikuuta 2016 lähtien.

Kansainvälinen työ

Kansainvälisen työn merkitys kasvaa, koska työmarkkinat muuttuvat yhä globaalisemmiksi. Kommunal oli vuoden aikana tärkeä ja aktiivinen osa pohjoismaista, eurooppalaista ja globaalia ammattiliittoyhteistyötä. Olemme osallistuneet yhteistyöhankkeisiin, joissa on käsitelty ammatillisten oikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutumista työelämässä.

Kommunal osallistui mm. EPSU:n (eurooppalainen julkisten työntekijöiden liitto) kongressiin Toulousessa toukokuussa 2014, jolloin Annelie Nordström valittiin EPSU:n puheenjohtajaksi.

Liitto on myös ollut vaalitarkkailijana Thessalonikin vesilaitoksen yksityistämisestä järjestetyssä paikallisessa kansanäänestyksessä sekä osallistunut suureen euromanifestaatioon Brysselissä. Järjestimme vuoden 2014 aikana yhdessä muiden ruotsalaisten EPSU-liittojen kanssa kansainvälisen seminaarin Tukholmassa, jossa käsiteltiin jäsenhankintaa ja organisointia.

Kommunaliin kohdistunut mediahuomio

Vuoden 2016 alku oli Kommunalille järkyttävä. Aftonbladet käynnisti kattavan Kommunaliin ja kauppayhtiöömme Lyraniin kohdistuvan tarkastelun.

Tarkastelun seurauksena liiton rahastonhoitaja Anders Bergström joutui eroamaan ja liiton puheenjohtaja Annelie Nordström erosi kongressissa. Tarkastelussa esille tulleet virheet saivat myös Kommunalin liittohallituksen tekemään päätöksen uudesta tehokkaasta ja kattavasta toimintasuunnitelmasta.

Siihen sisältyy mm. se, että Kommunal lopettaa toimintansa Metropol Palais-ravintolassa. Teemme muutoksia alkoholi-, edustus- ja matkasääntöihimme. Teemme koko organisaatiostamme avoimemman

Kommunal.

ottamalla käyttöön uudet delegointijärjestykset ja raportointirutiinit. Käännämme kaikki kivet epäkohtien etsimiseksi ja korjaamme löytämämme puutteet. Lyhyesti sanottuna modernisoimme Kommunalia kaikilta tarvittavilta osin.

Kriisi on kuitenkin jättänyt jälkensä Kommunaliin monin eri tavoin. Yleisön ja jäsenten meitä kohtaan tuntema luottamus on heikentynyt. Kommunal ei kuitenkaan ole lamaantunut. Olemme riittävän vahvoja noustaksemme uudelleen, ja meillä on paljon, mistä voimme olla ylpeitä. Kommunal koostuu ahkerasti uurtavista jäsenistä, luottamushenkilöistä ja työntekijöistä, jotka yhdessä pyrkivät parantamaan työelämää ja yhteiskuntaa.

Emma Nilsson, johdon strategi Liiton kanslia